

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide vagy a főmunkatárs czimére intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előzetes díja:

Egész évre . . . . . 8 korona
Fél évre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . . 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdete-
mény, nyiltér és egyéb felszo-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . . . 60 fillér.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A polg. leányiskola kérdéséhez.

A városi képviselő-testületnek egy év előtt hozott ama határozata, hogy a koronázási jubileum alkalmából a polgári leányiskola számára a közkövetelményeinek megfelelő épületet fog emelni, egy lépéssel közelebb jutott a megvalósulás stádiumához.

Annak idején a képviselő-testület foglalkozott a kérdéssel, s hogy máig a dolgot nyélbe nem üthette, nem pusztán azon mult, hogy az iskola felépítésére szükséges 20—25 ezer frtnyi összeg az ideai költségvetés keretében nem volt beilleszthető, mert az elhatározás lélekemelő pillanatában bizonyára azzal a tisztában voltak a város atyái, hogy a költséget miből fogják etöteremteni, hanem legfőként a hely kérdésén, melynek megoldása már sokkal több fejtörésbe került s a dolgot jó ideig megakasztotta.

A helykérdésnél ugyanis figyelemmel kellett lenni a pedagógiai követelményekre; a gymnasiumnak és községi fiúiskolának az a legnagyobb baja, hogy a város legelénkebb közlekedési vonalaiba esvén, különösen hetivásárok alkalmával a külső zaj a tanulók figyelmét eltéríti a tudományok hallgatásától. Miután a tanintézetek számára oly hely szükséges, mely a tanítónak a figyelem lekötésében segítségére van: ott, a hol az utcai zaj, a csimpoja-szó, a városi dobos hangos hirdetése, a katonaság csörömpölő elvonulása, csengős-bongós kocsizöre, falusi lakadalmasok kurjongatása lépten-nyomon felhangzik a tantermekbe, iskolaépületet emelni nem volna szabad. És ott, a hol a szülőknek legdrágább kincseik, gyermekeik, naponkint, órák hosszáig időznek, még szomszédságában sem szabad megturni a bakterium-termelő állomást.

T Á R C Z A.

A huszonnégy vének.

Elmondattott a rimaszombati ev. ref. egyházmegyei gyűlést követő közéletben.

János apostol, a midőn ihletet vőn
Egy esuda könyvet irt a Jelenésekről.
Fényes lapjaira, ha vágytelve nézek,
Meggfogják lelkeket a sok titkos képek.
Az elragadt János látásai között
Huszonnégy vén is van, fehérbe öltözött.
Az Úr előtt ülnek, dicsérik mindnyájan,
Fejük ékesítve aranykoronával
Mikor e mennyei látomást szemlélem,
E mi egyházmegyénk jut eszembe nékem.
E mi szép traktusunk, e kicsiny meyerszág,
Népe buzgósa, hite égből hozvák.
Közepén a hívek gyülekezetének,
Ülnek az Ur előtt a huszonnégy vének.
Rajtuk az öles, jellem hóféhér ruhája,
A közbizalomnak fénylő koronája.
Község élén állnak, a nép előtt járnak,
Beillik mindannyi ragyogó sugárnak.
Hogy időre, korra vének-e valóba,
Annak az anyakönyv a megmondhatója.
De köztünk mindenki attól hatva át van,
Mindannyian vének hitben, tudományban.
Elöl a két elnök: *esperes* és *gondnok*,
Erős vállakra rakvák legtöbb gondok.
Birja mind a kettő, s az nem lellem álma,
Teher alatt nőnek, a miként a pálma.
Lelkeket térítget, mint Pál, az esperes,
Másik Ábrahámként földet, barmot keres;
Találkoznak mégis, s elsőik mind a ketten,
Az egyház iránti forró szeretetben.
Utánuk ül oszt *egy tuztat tanácsbíró*,
Hat világi ember, hat palásttal bíró.
Nesztorok és Tirók vegyesen e karba
Fújják Veszta-tüzét egy szívvel akarva.
Az ó Sámuelről a modern Andorig,
Mind az eklézsia javán munkálkodik.
A hogy tekintetem rólluk lemelem,
A *traktus pennáit* pillant meg szemem.
Timóthé, Tertius irtanak bajdanán
Leveleket a Pál apostol oldalán,
Im itt, minálunk is ketten secundálnak,
Egy másik, de szintoly buzgó, lelkes Pálnak.

A mi leányiskolánknak tehát oly fundusra van szüksége, mely egyfelől nem esik valamely közlekedési fővonalba, másfelől talaja és környezete teljesen egészséges. De, ha elődeink e tekintetben nem voltak eléggé körültekintők, az utókor mentheti őket az akkori viszonyokkal, mert a kultúra nem szabott eléjük annyi követelményt, mint ma. Mi azonban ismerjük a kor precízított követelményeit s azoknak teljesítésére erkölcsileg kötelezve vagyunk.

A leányiskola számára kombinációba vett fundusok közül mindenikben van egy, vagy más kifogásolni való: egyik szűk, másik vadvizes, harmadik méreg drága. (mi annyiban fontos, hogy a fundus realis értékén jóval magasabb ára, esetleg az eszmét is meggyilkolhatná.)

Illetékes körökben e kérdés ismét napirendre került s a vélemények mindinkább arra hajlanak, hogy a felépítendő leányiskola helye nem lehet más, mint a járásbírósg átellenében lévő jó formán üres terület, melynek egyik szélén a löporraktár használt kripta áll. Ez a város tulajdona s mintegy 700 négyszög ölet tesz ki. A löporraktár áthelyezését, melynek a középületekhez való közeli szomszédsága, eddig sem volt rendjén, a kir. ügyészség sürgetési folytán halogatni már alig lehet; az akkora teljesen szabaddá tett telek ellen közegészségi szempontból kifogást emelni nem lehet, míg másfelől elég távol esik a közlekedési főerektől is, főleg, ha a Huszártérről a gabonapiacot valamely alkalmasabb helyre teszik át.

E telek ellen némileg csak azon körülmény szólana, hogy a ráépítendő iskola egyik szomszédja a régi temető, a másik a törvényszéki fogház volna, mely szomszédságok a leánygyer-

mekek kedélyvilágára állandó nyomást gyakorolnának, mit a pedagogiának figyelmen kívül hagyni szintén nem szabad. E körülmények azonban csak látszólag tiltakoznak a telek tervezett felhasználása ellen, mert a régi temető évtizedek óta már nem is temető, hanem egy jól gondozott falkola, mely előbb-utóbb városunk egyik legszebb sétatelje lesz; fele részében már egyetlen sirdomb sines, másik felében alig egy-két ledőltsírkó porladozik végenyészetre siető útjában. E gyönyörű helynek hatása a kedélyvilágra csakis pozitívus lehet.

A mi a hatalmas fogház épület átelleni szomszédságát illeti, nem gondoljuk, hogy annak belvilága, melyet a leánygyermek legfőképp csak képzelhet, pedagógiai szempontból káros volna a kedélyre. A rabok nem esinálnak zajt, a lánczcsörgés és sóhajlás nem hallatszik át; a pusztá falakon kívül a növendék egyebet nem láthatna, ezek pedig sem figyelmét nem térítik el, sem kedélyét nem mételezik meg.

Hozzájárul ez érvekhez az is, hogy a szóban forgó telek a városnak készpénzkiadásába nem kerül.

Azt hisszük, hogy a leányiskola kérdése e telek felhasználása folytán hosszabb diskussio tárgyát nem fogja képezni, annyival is inkább, mert ez eszmének barátai közé a képviselő-testület legtekintélyesebb tagjait számíthatjuk. V.

Ev. ref. papi értekezlet és egyházmegyei gyűlés.

A gömöri ev. ref. egyházmegye évi rendes közgyűlését folyó hó 11—12-én Rimaszécsen tartotta meg Nagy Pál esperes és Farkas Ábrahám gondnok elnök-

pes sem díjakat nyerni, de még a szokásos római kiküldetést sem érte el

Elzárkózva műtermében fardhatatlanul dolgozott, e mellett festészeti leczkéből tartotta fel magát. Minden év kiállításaira beküldte képeit, de ezek sem a kritikusok, sem a közönség érdeklődését nem költötték fel. O azonban nem esüggedett el; eredeti paraszt karaktereit nem áldozta fel a divatnak, vásznát legjobb tehetsége szerint népesítette be gyermekemlékeinek falusi alakjaival.

Minden egyes képe sikerült, de szerencsétlenségére a közönség izlésének nem felelt meg ezen irány s a képereskedők teljesen elhanyagolták.

Már túlhaladta a 40-ik évét, midőn váratlanul a „Szénakaszalók“ című képével teljes sikert aratott. Mintegy varázsütésre minden egyszerre jóra fordult. A közönség az ismeretlen festőt kegyeivel halmozta el; minden kiállítás új diadal forrása lön, csakhamar ott díszelgett gomblyukában a piros szalag s az évek óta eladatlanul hevert képeit hallatlan áron vették meg. Sajátságos, hogy a siker nem kábitotta el és a szerenese e fordulását magától érthetőnek tartotta.

Bizonyos örömöknek csak a fiatal korban lehet zamátját élvezni. Huszonnolcz éves korban nincs nagyobb boldogság, mint ismert névvel és a becsületrend rosettejével bírni, de 50 évvel az idegek ellanyhulnak s az önszeretetet csak közepesen elégitik ki a sikerek. Hasonlít ez az állapot ahhoz, midőn legkedveltebb ételünk csak akkor jön az asztalra, midőn már gyomrunk nem élvezheti.

Millernek a mindennapi élet prózai gondjai miatt alig volt fiatalosága és most a nagy siker csak plátói örömeiket tartott fenn számára, ezeket is csak elromolva azon való sajnálkozás miatt, hogy fiatal éveit részérel veszték, s azon idők, midőn szíve minden esinos arez látásánál hevesen dobogott, soha, soha vissza nem térhetnek.

Bár ötvenöt éve daczára, hála erőteljes testalkotásának még elég jól mutatott, de haja és szakállja fehéredni kezdett és élesen figyelő kék szeméi melankolikus bágyadságot árulhattak el.

A legutóbbi őszön, szokása szerint plainairt festve, az Ardennek lejtőjén hirtelen a bronchitis tünete között egészsége oly komoly veszedelembé került, hogy orvosa tanácsára munkáját félbeszakítva a dél enyhe vidékét kelle felkeresnie.

El agyva Páris hideg, fagyos levegőjét, nánap estve már Nizza-ban volt.

Tanulmányai és főleg izlése mindig az észak felé vonzották, a középtenger parvidéke előtte teljesen új és

Gyenge két férfiú testben, egészségben,
Annál szebb a tolluk és erősbek észben.
A világi székét hárman bírtokolják,
A traktus szekerét kik tollukkal tolják,
Mint annyi háromra nem mondhatni rájuk,
Hogy hárman tesznek egy magyar ember számot.
Mind kitesz magát, mind ember a talpán,
Csodálkozunk is a pennájuk hatalmán.
A jegyzők nyomában jön a *traktus fogja*,
Nagy ékesszólású, eszes prókátora,
Ki, ha traktus ügye a törvényre kerül;
Eszzel, szívvél, szóval megvédi emberül.
Ő jogunkat védi, pénzünk a *pénztárnok*,
Kiben buzgóságból, erélyből van ám sok,
Ki, míg szörnyű gondnal a számokat veti,
Az özvegy-árvatárt esendben növelgeti.
Huszonnégy vének közt legvégül ül három,
Tanferfiak, szokás az Magyarországon,
Hogy azokat mindig végső helyre teszik,
A kik az iskola terheit viselik.
Közülök egy pap, de itt kell szólni róla,
Mert ő a tanügynek főrubrikájója.
Statistikát készít, s a hol biányt észlel,
Int, buzdít, erősít lelke szent hevével.
Két keze felől ül, jobbra-balra tőle
A praeceptoroknak két képviselője.
Fiatalos tüzzel, de öreges gondnal,
Tanítók érdekét óvják vont kardokkal.
— Im a huszonnégy vén, a mint lellem látja
Az Ur előtt őket hóféhér ruhába.
Egy sem is hiányzik, mind helyet lelének,
Kik az egyházmegyén viselnek tisztséget.
Mind külön életni időből nem telik,
Ki-ki egy-egy tőszto érdemelve pedig,
De foglaljuk össze, s mondja minden lélek:
Éljenek sokáig a huszonnégy vének!

S. Szabó József.

Elhervadt ibolyák.

Miller István, a festő, csak későn jutott hírnévhez. Szegény földművesek gyermeke volt, de visszatartatlan vágy által serkentve Párisba került, hol a képzőművészeti akadémia növendéke lett, nyomorban élve azon szegényes 500 forint évi segélyből, melyet szülőhelye magistratusától kegydíj gyanánt kapott.

Daczára tagadhatatlan tehetségének, mely bizonyos eredetiséggel bírt, lehet, hogy ép ez okból, nem volt ké-

lete alatt Előző napon, 10-én a lelkes értekezlet gyűlésezett élénk érdeklődés mellett, nagyszámú tagok jelenlétében. Csabay Pál elnöki megnyitása magas színvonalú tartalmával, az egyházi kérdések szellemes fejtegetésével láthatólag nagy hatást gyakorolt a tagokra. Elnök saját reputációjának megővése végett még egyszer szőnyegre hozta a már lapunkban is tülön-túl traktált temetők közös ünnepét, kérdést tevén: 1. hű képét tárja-e a hírlapokban is közölt tornalljai jegyzőkönyv az értekezlet határozatainak? 2. hozzájárul-e a mostani igen népes értekezlet is a tornalljai határozathoz?

Az értekezlet — az érdekl. Dusza János kivételével — egyhangúlag bizonyította, hogy a tornalljai jegyzőkönyv az ott kimondott határozatnak hű tükré, s annak mindenben megfelelő. Az elvi határozathoz járulás is egyhangúlag történt. Az egyházi politikai kérdésben az értekezlet nem hozott határozatot, azt azonban több előkelő szónok hangsúlyozta, hogy a kormány programjairól nem valómi nagyon rajonganak, inkább ohajtanak az 1868. évi 53. t.-cz. fennmaradását, de mint a körülmények által involvált megoldásba, a programba belenyugosznak, s az akút kérdésekkel szemben várakozó állást foglalnak el. Ezután az egyetemes értekezlet az egyes körök jegyzőkönyvét olvasta fel, s az abban foglalt indítványokat vitatta meg. Majd egy egész egyházi évkörre terjedő urvasoraosztási beszédek kerültek szőnyegre, melyek magas szárnyalással s mély fejtegetésüknek ösztönte elismerése mellett, az értekezletbe iratni határozattal. Szerzőjük *Ruszkay Gyula* jános-i lelkes. A bírálat is ügyes forgolódása, s gondos körültekintése miatt dícséretben részesült. Bíró: *Buzi Márton* kövecesi lelkes. *Balogh Béla*, volt putnoki tudós lelkes elhunyt feletti fájdalomát az értekezlet jegyzőkönyvével fejezte ki. — Végül az iránt nyújtottak be indítványt, hogy *Tompa Mihály* halála negyedszázados évfordulóján ez év július 30-án rendezzen a lelkes értekezlet Hanván egy emlékünnepélyt. Ez indítvány az egyházmegyére terjesztett fel, hogy az ünnepély az egyházmegye presztige alatt annál sikeresebb, s a nagy költő emlékéhez annál méltóbb legyen.

Az egyházmegyei gyűlést a szokásos templomi istentisztelet előzte meg, mely alkalommal *Réthy Andor* hanvai s.-lelkész mondott lendületes, szép imát. A Rimaszécs és filiáinak jóhangú híveiből összeállított éneklőkar pedig összhangzó és szabatosan előadott énekeivel emelte az istentisztelet ünnepélyességét. Aztán a paplakon kezdetét vette a gyűlés, melyet Nagy Pál esperes rövid előszó után a következő szöveg, s a mai forrongó egyházi életet érdekesen jellemző beszéddel nyitott meg:

„Nt. egyházmegyei közgyűlés!

A 18-ik század utolsó évtizedét a nagy francia forradalom tette örökre nevezetessé, mely mint vészterhes vihar dörgéseivel rémített, villámaival rombolt és pusztított ugyan, de más részről megtisztította a vallásos és politikai élet légkörét a századokon keresztül összegyűltemlett fojtó miazmáktól, előtette a szabadság, egyenlőség, testvériség nemes eszméit, megálázta a zsarnokokat s fölemelte a népeket.

Most a 19-ik század utolsó évtizedében az történelmi, a minék bekövetkezését alig képzelhetjük volna. Róma s az ő fekete serege erősen agitál, hogy a nagy francia forradalom vívmányait megsemmisítse, a szabadság, egyenlőség, testvériség fát, melyeket hazánkban az 1848-ik évi szabadságharcban kiomlott honfővér megkövített s gyümölcsözővé tett, lesonkázza, a Rom. Cath. vallást uralkodó vallássá tegye, a más felekezetek védelmére hozott országos törvényt töröltesse, a clérus hatalmának s tulkapaszkodásának ellensúlyozására tervezett kötelező polgári házasság behozatalát megakadályozza.

Előre nem lehet biztosan tudni, hogy hová fejlődik ezen felette fontos egyházi politikai ügy, de én részemről

ismeretlen volt; épen ezért érkezésének első hete örömteli meglepetésekben bővölködött.

A légkör kristályszürke áttetszősége, a nap délutáni heve, a virágos kertek balzsamos levegője, a kék tenger szelid hullámverése, szóval a délvidék pompája agyára jól hatott, ép tüdejé új életet szült magába.

Ottléttenek nyolczadik napján postai küldeményei között egy grófi ezimrel ékített parfümös levélkét talált. Bár ismert neve a vendéglajstromban szerepelt és így nem volt oka különös esodálkozásra, mégis bizonyos kellemetlen érzéssel párosult kíváncsisággal bontá fel a borítékot.

Egy ugynevezett „Garden party“-ra szóló meghívást tartalmazott, melyet egy ismert főrangú hölgy rendezett „Endymion“ nevű kéjlokában. A meghívó mellé egy névjegyen következő sorok voltak:

„Ha Miller István egy régi barátjával ismeretséget megújítani ohajta, alulírott szerencsésnek fogja magát érezni, ha vele az Endymion villában találkozhatik. Kivánsi lévén rá, valjon 25 évi távollét után felismer-e még, feleslegesnek tartok minden további magyarázatot.

Sospelló Julia grófnő.

Miller képtelen volt emlékezetének tárházában a Sospelló nevet felfedezni. De Julia? A küzdelmek évében bizonyára sok Juliát ismert, nehánynak festő órákat is adott. Ujra figyelmesen átnézte a névjegyet. Tagadhatatlan, hogy finom, elegáns vonások, ezen illat előtte nem ismeretlen, de honnan és mikor? Hirtelen, mintha egy mágikus lámpa világított volna meg agyát, lelki szeme előtt volt az elegáns Annale utcai palota, hol a fiatal bankárnét vízfestésre tanította. Visszaemlékezett érzéseire, midőn a smyrnai szőnyeggel borított lépcsőzeten áthaladva, a kék atlaszszal butorozott kis salonba ért, hol tanítványa egy szép 24 éves fiatal asszony várta. A klasszikus arcú, a tüzes éjfelete szemek, a szilfidi termet újra előtte állott, a visszaemlékezések khaosával, de melyekből élesen kiváltott „Julia“, mert csakugyan Juliának hívták. Igen, de férjét nem hívták Sospellónak, grófi ezime sem volt? Honnan ez a metamorfózis?

Kiváncsisága nagy mértékben fel volt ébresztve s a kitzóit napon kocsióra ilve sietett a találka helyére. Az Endymion villa a városon kívül fekszik közel a tengerhez, neki dölve azon kerek halmok egyik lejtőjének, melyek Nizzát félkörben övedzve, a város panorámájának természetes keretét szolgálják.

Bejelentve az ajtónál lakáj által, Miller sietett a háziasszony előtt tisztelni, s rögtön lesietett a kertbe, hol a vendégek különböző csoportokban időztek.

(Vége következik.)

erősen tartok attól, hogy a hatalmas clérus diadalmos lesz a kormányval folytatott páros viadalban, amál inkább, mert a R. Cath. főrendi oldala mellett áll, az alsó rendet a papság feliglatja s a sajtót nagy részben a gazdag főpapság megvásárolta.

Minden esetre nagyon erős küzdelmeknek nézünk elébe, s ha valaha, volt egy most van szükség arra, hogy mi protestánsok levelezve a riedel közönyt, egyesült erővel folytassuk az önvédelem nehéz harcát.

Az egyház politikai küzdelmen kívül két nevezetes mozzanatot kell fölemlítenem, melyek közül egyik kizárólag az ev. reformátusokra, másik egész Magyar hazánkra bír nagy fontossággal.

Az ev. ref. országos zsinat, mely az 1891-ik évi december havában ült össze Budapesten, működését folytatta a 1892-ik év márc. havában s befejezte decemberben. — az elfogadott törvényjavaslat szentesítés végett Ő Felsége elé terjesztették, de a legfőbb jóváhagyás még ez ideig meg nem történt. Ezen zsinat legfontosabb s maradandóbb alkotásának tartják a debreczeni filozófiai s kolozsvári theologiai facultások felállításának ki mondását, a tiszánmenni kerület zsinati tagjai azonban nem tartották első sorban szükségesnek ezen nagy anyagi áldozatot igénylő facultások felállítását.

Egész Magyar hazánkra nézve nagy fontosságú örvendetes esemény volt Ő es. és apostoli kir. Felségének június 8-án tartott koronázási 25 éves jubileuma, mely lényes tanbizonyoságot tett jóságos királyunknak a Magyar nemzet iránti ösztönte szeretetéről, s viszont a Magyar nemzetnek királyá iránti törhetlen ragaszkodásáról s tanöríthetetlen hűségéről.

Felséges királyunk alkotmányos érzete, felekezeti-ségen felül emelkedő magasztos jelleme biztató reményt nyújthat nekünk protestánsokak arra nézve, hogy habár a nagy mérvben elhatárolódott ultramontán elem túlsúlyra emelkednek is, a király hatalmas szava medtrébe visszatérlel a romboló szennyes áradatot s megerősítendő kormányának roskadozó térdeit, hogy meg ne haljon a római *Bil* előtt.

Bizunk azért a királyban, bizunk önmagunkban s az általunk képviselt szabad eszmékben, de bizunk főleg Istenben. Ertsünk egyet, tartunk össze, egyesült erővel harcoljunk a nemes harcot a szellem fegyverével! ne féljünk és ne rettegjünk! velünk van az Úr és ha Isten velünk, ki lehet ellenünk! Alios quoque vidimus ventos!

Szívöl üdvözölve a nt. egyházmegyei közgyűlés minden rendű tagjait, a gyűlést megnyitottam nyilvánítom.

Utána felolastattam a fáradhatlan szorgalommal összeállított esperesi jelentést. E szerint a lelkesek híven sáfárkodnak a reájuk bízottakban, ugyszintén a tanítók is. A hívek főként vasárnapokon buzgón gyakorolják a templomot. Vadházások alig fordulnak elő. Lelkek száma az egyházmegyében: 29.029. A mult évben született 515 fi. 450 leány = 965; meghalt 545 fi. 610 leány, = 1155. Halálzási többlet 190, mi főleg a nagy mértékben pusztító diphteritisznek a következménye, mely a gyermekeket megdöbbentően öldökl. — Házasleltre kelt 275 tiszta prot., 51 vegyes = 326 pár. Confirnált 281 fi. 287 leány = 568. Áttért a rom. kath. egyházból 11 fi. 10 nő = 21; kitért a rom. kath. egyházból 5 nő. — A mult évi adományok s hagyományok összege készpénzben = 4936 frt 67 kr., ingatlanokban = 22 hold föld, 3 hold erdő. — Építkezésekre fordított = 8651 frt 17 kr. Legközelebbi adományok s hagyományok: *Balogh Béla* a putnoki egyházra hagyott s már lapunkban közzétett ingatlanok kivül a serkei egyháznak hagyott 500 frtot, az egyházmegyei lelkesi gyámoldának 1000 frtot. *Oz. Mednyánszky Sándorné* szül. *Fialka Piroška* a vályi templom számára Országh Sándor és fia budapesti orgonakészítőnél 900 forintért egy teljesen új előljátszó orgonát rendelt meg; *Farkas Ábrahám* egyházmegyei gondnok zsinati napi díjat és uti átalányait, mintegy 130 frt értékben az egyházmegyei gyámoldának adományozta; *Lukács Géza* pedig a kövecesi egyháznak adományozott 120 frtot. — E hitbiztoság szülte áldozatkészséget az egyházmegye közönnel jegyzőkönyvezte, mely köszönetét *Balogh B.* öszvegyének s a többi kegyes adakozóknak is meg fogja küldeni.

Nagyobb vitát keltett a gyűlésen: egy radnóti sajnálatos templomi székper, a számvevőszéknek a tisztviselők fizetésének emelésére irányuló javaslata, mely végre is elfogadtatt, valamint az is, hogy a tavaszi gyűlést tartó egyházak a gyűléstárisi alapokból ezentul 250 frttal segélyeztessenek; — hosszas vitát keltettek a papi értekezletnek a lelkesi gyámoldai szabályjavaslatra tett észrevételei és módosításai. — Ezek után a tanügyi választmányi elnök jelentése olvastatt fel, melyet érdekes voltánál fogva jövő számunkban egész terjedelmében közlünk. Majd a vizitációs jökönyvekre került a sor. A gyűlés beérősítette, lelkesekül *Szék Gyulát* U. Panyitra *Molnár Józsefet* Naprágyba; tanítókul *Tömöl Andort* (Naprágy), *Szék Jánost* (Putnok) és *Makai Jánost* (Ragály); káplánokul: *Réthy Andort* Kálósára, *Simon Mihályt* Hanvára. Az egyh. ker. gyűlésre kiküldettek: *Borneusza I. Br. Nyáry S. Sárközy Gy. Terhes P. Csabay P.* — Egyházlátogatók lesznek: a rimaszombati szakaszban: esperes és Batta Gy., tornalljaiban Terhes P. Vattay L., pelsőcziben Csabay P. Konez K., putnokiban Szkárossy G. Kolozs J.

A gyűlés a lelkesi értekezlet felterjesztésére elhatározta, hogy Tompa halála negyedszázados évfordulóján Hanván emlékünnepet rendez szónoknak S. Szabó József szövegétől fel, s a rendezés gondja egy bizottságra bízott. A közebed lelkes és vidám hangulatban folyt le számos és érdekes felköszöntőkkel fűszerezve. Tösztoztak *Borneusza István* orsz. képviselő, az esperes, *Farkas Ábrahám*, *Molnár József*, *Vattay László*, *Baksay István*, *Terhes Pál*, *Varga Antal*, *Komjáthy István*, *Csabay Pál*, *Batta György* stb. Ez alkalommal olvastatt fel a lapunk tárczájában lévő verses diktó, mely külön is lenvomatván, rögtön áruba boesáttatt és az egyházmegyei gyám-egyvet javára mintegy 15 frtot jövedelmezett. — *Borneusza István* felhívása folytán az Irányi emlékkövéré is esinos összeg gyűlt be.

R ferens.

Hirek és vegyesek.

Főigazgatói látogatás. A besztercebányai tankörlet főigazgatója: *Duna y Ferenc* e napokban indult hivatalos körutjára, melynek folyamán a podolini, roznyói és rimaszombati főymnásiumokat látogatja meg.

Közgyűlés. A gömörmegei orvosgyógy-szerész együleti folyó év április hó 24-én délután 4 órakor a rimaszombati tálarekpenztár helyiségében tartja szokásos tavaszi gyűlést, melyre a meghívók már szeréküldettek. A gyűlés tárgyai következők: 1. Előterjesztések. 2. A gyűlés napjáng beérkező ügyek és 3. Indítványok. — Szakülés.

Határozás. Ismét kidölt a régi táblabírói világ egy tipikus alakja. *Vad András*, fűgei földbírtokos a tornalljai járás egykori szolgabírája f. hó ápril 10-én meghalt. A megboldogult maga volt a megtettesült szorgalom és takarékoság Góados körültekintéssel szép vagyont szerzett. *Ruthényi Béla* apóstát gyászolja benne. Elhunytát mi is ösztönte részvétellel vitták. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta k: özv. *Ólyvödi Vad Andrásné* sz. *Oroszlányi Oroszlányi Amália* *Ólyvödi Vad Amália* férjével *Deméndi Ruthényi Bélával* fájadalommal megtört szívvel tudatják férjének forrón szeretett gondos apjának, illetve apósának *Ólyvödi Vad András* urnak tevékeny és áldásos élete 78-ik, házassága 49-ik évében agyhüdes következtében 1893. évi április hó 10-én délelőtt 4 órakor történt esendes kimúltát. Hült tetemei folyó év és hó 12-én, délután 4 órakor fognak Fűgében, az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezettetni. — Áldás és béke lengjen porai felett! — Fűge, 1893 április 10.

Az ág. ev. egyház javára ápril 29-én tartandó hangverseny meghívóit a napokban fogja a bizottság széküldeni. A műsor össze van állítva, mely a meghívókkal egyszerre lesz közzétéve. E szerint a hangverseny két szakaszból fog állani. Kezdi a dalárda „Öseink emléké”-vel. Majd magyar népdalok következnek zongorán előadva. A szavalást tillinkó-kettős követi s két klasszikus magán-dal fejezi be az első szakasz. A másodikat *Mikszáth Csalmin* fölölvásása nyitja meg, utánna „Boka kesergő”-je (magánhegedű) és két klasszikus zongoránál következnek s a hangverseny Magyar népdalokkal *Losonczy Antal* zárja be. A társaság a kaszinó termébe vonul vacsorához, hogy utánna visszatérve a külön bizottság által rendezett fényes táncmulatságban reggelig vigadjon. A helyakra nézve közölhetjük, hogy elsőrendű ülések 2 frttal, másodikrendűek 1 frt 20 kr-ával kaphatók lesznek e hó 16-ikától a Miskolczy-féle cukrászdában. A hálba külön 1 frtos beléptjegyek ugyancsak válthatók. Karzatokon szintén első sorban 2 frtos, második sorban 1 frt 20 kros ülések lesznek berendezve.

Gyászír *Báthory István* varmegyei irnok 78 éves korában folyó hó 9-én meghalt. Városunk egyik legöregebb polgára s a megyének rég idő óta lelkiismeretes és hű hivatalnok volt.

Országos honvedgyűlés volt folyó hó 8-án Budapesten, melyen a gömörmegei honvéd-egyesület képviselőiben három érdemes 1848-49-es honvéd vett részt, u. m. *Abonyi Pál*, *Abonyi János* Rimaszombatból és *Lenkey István* Jánosiból. Az értekezlet tárgyat a budai honvéd-emlék leleplezési ünnepélye képezte, mely Budvár bevételének évforduló napján, május 21-én fog megtartatni. Az ünnepély elhalasztására irányuló törekvést, mely politikai okokból, de azon ürügy alatt kívánta az ünnepély elhalasztását, hogy május 21-e ünnepnapra esik, a megjelent agg honvédek nagy többségének sikerült meghátsítani. Az e tárgyban keletkezett vita folyamán élénk tetszéssel fogadták *Lenkey István* felszólalását, ki *Bulavár* megvívásában részt vett, s azon talpraesett megjegyzéssel fordult a halasztási indítvány ellen, hogy „mikor *Tapió-Bicskénél* verekedtünk, senki sem kérdezte ünnep van-e vagy sem!”

Vasuti hid betolása. A fűlek miskolczy vasutvonalon *Feléd* mellett alkalmazandó új vasuti vashid betolása f. hó 20-ára van tervezve, s ez irányban a rimaszombati osztálymérnökség felterjesztést tett a miniszteriumhoz.

Jotekonyczelu előadást rendezett folyó hó 9-én a polgári leányiskola, mely minden várakozáson felül fényesen sikerült. A műsor első számát egy angolból fordított vígjáték képezte, melynek szereplői: *Szabó Erzsike*, *Mészáros Malvin*, *Medveczky Erzsike*, *Varga Juliska* és *Borszékí Gizella* mindnyájan oly otthonosan mozogtak a világot jelentő deszkákon, hogy a felnőtt műkedvelők mellett alig maradtak valamiben hátra. Különösen *Medveczky Erzsike* és *Mészáros Malvin* elragadó bájjal játszották meg szerepeiket. Ezt a polg. iskola növendékeiből alakított énekkar kettős előadása követte. A növendékek *Mangold F. A.* „Erdő” című és *Beethoven* „Hymusz az éjbezt” című kardalát *Simko Endre* szakszerű vezénylete alatt kitűnő készséggel, őszhangzatosan adták elő. Az utóbbi énekszámot *Glauf Anna* remek harmonium játéka kísérte. A zongoránál sokkal nehezebb kezelésű hangszerezen a kisasszony valóban ritka tökélyvel játszott. Majd a „Tavaszi tündére” című színmű került sorra *Bendik Mariska*, *Ráski Etelka* *Császár Ilona*, *Medveczky Erzsike*, *Diekmann Margit*, *Jucesák Paula*, *Német Mariska*, *Erdélyi Jolán*, *Gölb Jolán*, *Szlabéczius Mária*, *Györy Zsuzsi* és *Grosz Ilona* ügyes előadásában gondos betanulással. A szereplők valamennyien jól megállták helyüket, s kivált a főszereplők rendkívül kedves alakítását nyújtották. Végül ismét egy kettős énekszám következett. *Mészáros Malvin* és *Ráski Etelka* énekeltek szívhez szólóan magyar népdalokat, *Medveczky Erzsike* kitűnő zongorakísérete mellett és az énekkar adta elő ritka precíz-sítással és rendkívül finom hangnyalással *Simko Endre* „Kedélyes órák” ez. szép mazurkáját. Valamennyi számot zúgó tapsviharral és éljenzéssel jutalmazott a hálás közönség. A rendezés fáradságos munkájában bokros érdemet szereztek: *Feketéne-Otte Hedvig* igazgatónő, *Simkóné Kreicz Karola*, *Geese Teréz*, *Kathona Géza*, *Simko Endre* és *Bodor László*, kiket az általános elismerés méltán illet a sikerült estélyért. Az előadást hajnalig tartó kedélyes táncmulatság követte. A bevétel 163 frt 75 kr., a kiadás 103 frt 75 kr., a tiszta haszon tehát 60 frt volt. Ebből 40 frt egy beszerzendő harmoniumra elhelyeztetik, 20 frtért pedig az ifj. könyvtár részére könyvek vásároltatnak.

Áinek szerez legnagyobb örömei a valutarendezés? Kétségkivül a kajászó-szent-péteri kaszinóban, a hol a kalabriásiban eddigelé a kvart egy krajézárval javadal-mzatott, a terezt pedig semmiivel sem; ezentul pedig pedig a kvart két fillérrel a terezt pedig egy fillérrel fog honoráltatni. Vajjon a Rima- és Sajó völgyi h. é. vasutvonalak mentén hány uri, polgári és minden rendű kaszinóban és olvasóköriben várják kajászó-szent-péteri türelmetlenséggel az epochális újítást, mely a kontra és rekontra árának leszállítása mellett, a tereztnek is megfelelő helyet biztosít a kalabriás történetének évlapjain?

Közgazgatási bizottsági ülés volt folyó hó 10-én, hétfőn, a vármegyeház kisebb tanácstermében. Az ülésen számosan vettek részt, jóllehet annak tárgyai között kiválóbb érdekű ügy nem fordult elő.

Letört virág. A természet virágai most fakadoznak, az emberiség virágai pedig naponként hullnak... hullnak. Szinte elfacsarodik szívünk, mikor ily retentő módon látjuk együtt az újraéledést és a végmegsemmisülést, az égből kiröppenő és az égbe visszaröppenő sugarakat. E hó 8-án is egy tiszta sugar röppent vissza az égbe, egy kedves kis virágot tört le a szerető szülők kebléről a gyermekek rémes betegsége. A polgári kör köztisztelőben álló elnökének, lapunk érdemes kiadójának 5 éves kis leánykáját, a szőkefürtű Gizuskát ragadta el a körülhatetlen halál. A korán letört virágot e hó 9-én városunk közönségének igen nagy részvéte kísérte kised sírjába. Igaz érzéssel osztozunk a sújtott szülők bánatában, s kívánunk gyógyírt szívsebőkre. — A gyászjelentés következő: Ríbely Miklós és neje Előd Katalin, ugyszintén gyermekeik: Ilona és férje Benko János Barnabás fiukkal. — Katalin, Károly, Miklós, Béla, Irma, Etelka és Margitnak nevében is fájdalomtelt szívvel tudják szarrettet leánykájuk, Gizuskának folyó april hó 8-án reggeli 3/4 7 órakor, 12 napi kínos szenvedés után, 5 éves korában történt elhunytát. A drága elköltözöttnek földi maradványai április 9-én (vasárnap) délután 4 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint a rimaszombati sírkertbe az örök nyugalom helyére kísértetni. — Béke lengjen hamvai felett! — Rimaszombat, 1893. április hó 8-án.

Tűz ütött ki f. hó 9-én a helybeli vasúti állomáson Hollaender Lajos faszételepén. A felhalmozott faszélt általában a mozdony szikrái gyújtották fel s az intenzív tűzet csak nagy fáradsággal sikerült localisálni. A kár nem nagy, mindössze 70—80 fitra rug. A szén nem volt biztosítva.

Fzredeves kiállítás. A kiállítási területen egyesek által létesítendő pavilonok és egyéb építkezéseket illetőleg már most élénk az érdeklődés. Minthogy pedig a kiállítási terület végleges megállapítása előtt a kiállítási főépületeken kívül a magán épületek és pavilonokra nézve is kellő tájékozódással kell bírnia a kiállítási országos bizottságnak, az igazgatóság felkéri mindazon társulatokat, testületeket, ezégeket és nagánosokat kik és a melyek a kiállítás céljaira szolgáló pavilonokat és egyéb építkezéseket, egy nemkülönbön kávéházakat, vendéglőket és efféleket terveznek, hogy bbeli szándékukat az épület rendeltetésének és alapterületének megjelölésével a kiállítás igazgatóságával, folyó évi április hó 30-ig közölni sziveskedjenek.

A rimaszombati magyar kir. földműves iskola igazgatósága tudatja a n. é. közönséggel, hogy baromfi-tenyésztéséből plymouth-tojások kaphatók darabonként 10 kr-ával. — Megjegyeztetik, hogy a rimaszombati gazdakör tagjai, tömeges kereslet esetén, elsőbbségben részesíttettek.

Felülfizetés. A nagyrocezei műkedvelő társulat által 1893. márczius hó 24-én rendezett színi előadás alkalmával a jótékony célra felülfizettek: Vasutépítő mérnökök 11 fit 50 krt. Pickler Károly ur 2 fitot, Schneider Károly ur 3 fitot, Helm Ervin ur 3 fitot, Lucze Soma ur 40 krt, Csernok K. ur 1 fitot, Hollóczy Gusztáv ur 50 krt, Révész B. ur 50 krt, dr. Bleyer Leo ur 50 krt, Held Edé ur 5 fitot, Kolbenheyer Pál ur 1 fitot, Szilvassy Nándor ur 1 fit 50 krt, N. N. 6 fitot, Vajda Frigyes ur 3 fitot, Építészeti vállalat 8 fit 50 krt. Összesen 47 fit 40 kr. — Nagyroceze, 1893. april hó 10-én. Perjéssy László.

Törvéyszéki esernok.

(Kristóffy és társai bűnügye.)

A hírhedt rozsnói sikkasztási bűnpernek folyó hó 10-ére kitűzött végtárgyalása aránylag csekély számu érdeklődő közönség jelenlétében vette kezdetét. Az érdeklődés azonban már a második naptól fogva lassanként fokozódott; s kiváltképp növelte azt a tanuk gyanánt beidéztet nagyszámu idegen jelenléte.

A végtárgyalásnak jogi szempontból legnevezetesebb napja mindenesetre az első nap volt, melyen a vádlottak általánosságban hallgattattak meg a vád tárgyát képező bűnselekményekre vonatkozólag. A kérdésekre valóságos keresztvázét kelle a vádlottaknak kiállniok, kiváltképp Laurencz Ferencz és Szilágyi Lajos vádlottaknak, kik a sikkasztásban való bűnrészeséget ma is konokul tagadják. Ugy a bírói tanács érdemes elnöke: *Török János*, mint annak tagjai: *Medveczky Sándor* és *Kolbay Sándor* az ügy alapos áttanulmányozására valló, s szövevényesnél-szövevényesebb kérdésekkel igyekeztek a két tagadásban levő vádlottól az igazságot kitudni. Dr. *Hányi Győző* kir. ügyész pedig, aki ezen óriási anyagu bűnper minden legkisebb részletét ex asse ismeri, valóban mesteri módon szoritotta őket újra meg újra sarokba. Mindez hasztalan, mert a következő pillanatban a két vádlott észrevéve botlását, igyekszik a terhelő nyilatkozatot elmagyarázni.

A végtárgyalás eddigi folyamáról lapunk szűk keretéhez mérten a következőkben számolunk be:

A végtárgyaláson Török János kir. törvéyszéki bíró elnököl; a tanács tagjai: Medveczky Sándor és Kolbay Sándor. A vádhatóságot Dr. Hányi Győző kir. ügyész képviseli, Laurencz és Szilágyi II. és III. rendű vádlottakat Stropm Ignác rozsnói ügyvéd védi, míg Kristóffy I. rendű vádlottnak védője nincs. Jegyzők: Feledy Ferencz kir. törvéyszéki aljegyző és Frenyo Rezső kir. törvéyszéki joggyakornok.

Elnök megnyitván a végtárgyalást, bevezetetti a vádlottakat. I. rendű vádlott Kristóffy József szuronyos börtönör kíséretében jelenik meg. A hatalmas testalkatu erőteljes vádлотton a két év óta tartó vizsgálati fogságnak nyoma sem látszik. Kezdetül fogva beismerésben lévén, többé a lelki furdalás és az aggodalom nem gyöttri s egész magatartása és előadása nyugodt, biztos.

Laurencz Ferencz II. rendű vádlott törődött betegesnek látszó egyen, előadása zavart és bizonytalan. Védekezése legkevésbé sem öntudatos és biztos, hanem tétovázó, szakadozott és csaknem apathikus. A hozzá intézett kérdésekre *eggyesen sokesem felel*, hanem mindig másról beszél. Azzal mentegetődik, hogy az elsikkasztott összegek alkalmasint oly befizetésekbe származnak, melyeket ő személyesen nem vett át, hanem azok távollétében Kristóffy kezeihez folyván be, ő a nyugtákat

utólag gyanútlanul aláírta. Azt is állítja, hogy Kristóffy a napi zárlat összeállításánál egyes összegeket titkon elidegeníthetett.

A harmadrendű vádlott *Szilágyi Lajos* meglehetősen flegmatikus természetű; védekezése már furfangosabb, de habozó és kuszált. A hol a könyvelés nem felel meg a tényleges befizetésnek, ott a naplót másolatnak állítja, kijelentvén, hogy az eredeti naplóban a bevezetések helyesek voltak, de Kristóffy azokat czéljainak megfelelően utólag megváltoztatta és ezen megváltoztatott naplókat másoltatta le vele.

Elnök röviden megmagyarázván a végtárgyalás czélját, jellegét és tárgyát, felkéri a kir. ügyészt indítványára előterjesztésére.

Dr. *Hányi Győző* kir. ügyész rövid, jellegző vonásokban ismertetvén az ügyet, a bizonyító eljárás folyamatba tételét indítványozza.

Ez elrendeltetvén, felolvastatik

Nelkowsky Adolf kir. tanácsos, rimaszombati kir. pénzügyigazgatónak a vizsgálat során tett vallomása, mely a sikkasztásoknak a czélszerű eljárási szabályok daczára megtörtént elkövetését az ellenőrzés lazaságának tulajdonítja.

A vallomást a jelen volt kir. pénzügyigazgató megerősítvén, az elnök kérdésére kijelenti, hogy lehetségesnek tartja azt, hogy egymás tulita nélkül hamis összegeket gyakraan lévén hivatalos dolgokban az adóhivatalon kívül — sorrendi tárgyalásoknál — elfoglalva, megtörtént, hogy Kristóffy az ellenő egyedül maradt a hivatalban.

A pénzügyigazgatót a végtárgyalás további folyamán *Tell Vilmos* képviseli.

Erre következett I. r. vádlott Kristóffy József kihallgatása, melynek tartamára II. és III. r. vádlottak a teremről eltávolítottak.

Elnök: Mikor vállalt ön allami szolgálatot?

Vádlott: Ki lettem nevezve 1873-ban, mint állami végrehajtó.

Elnök: Milyen kvalifikációval?

Vádlott: Nyolcz gymnasiumot végeztem.

Elnök: Rozsnóra mikor került?

Vádlott: 1879. október elején, mint másodosztályu adó-ellenőr.

Elnök: Ismerte-e az adóhivatali eljárási szabályokat?

Vádlott: Igen, teljesen ismertem, kaptam is több izben elismerést a felettes pénzügyigazgatóstól.

Elnök: Mondja meg, mi volt az indító oka az elkövetett sikkasztásoknak?

Vádlott: Mikor Rozsnóra kerültem, csakhamar tapasztaltam, hogy ott rendszeres visszaélések folynak. Moskovits, a ki nagy trafikos volt, a dohányért járó összegeket, melyek előre voltak befizetendők, mindig 8—10 nappal később fizette meg, miután a dohányt megkapta. Addig is olyan pénzesomagokat hozott, a melyeknek csak a tetején volt néhány bankó, a többi csupa papiros volt. Ezeket a csomagokat a pénztárnok a fiókjában tartogatta és én így vettem észre.

Elnök: Ki volt akkor a pénztárnok?

Vádlott: Laurencz Ferencz, a ki összejátszott Moskovitszal. Ez a Moskovits ismerte az én szük anyagi viszonyaimat, megvesztegetett azért, hogy hallgassak, azzal, hogy 200 fitot adott kölcsön hosszú törlesztésre váltóra, de aztán a váltót beperelte és ekkor nyultam az idegen pénzhez. Sikkasztások folytak a bírói letéteknél is, melyek nyugtáit utólag meghamisították.

Elnök: A vizsgálat során azt mondta, hogy 100 fitot elszórt vagy elvesztett, s a miatt sikkasztott, mert pótolni nem tudta. Miért nem említette akkor a dohányvásárlási dolgot?

Vádlott: Mondtam, de azt mondták, hogy a végtárgyaláson hozzam elő.

Dr. *Hányi királyi ügyész*: Igaz-e, hogy Laurencz és Szilágyi gvenge elméjü emberek voltak, a kezeléshez nem igen értettek?

Vádlott: Igaz.

Ügyész: Hogy egyeztethető ezzel össze az, hogy mégis kiszámított, fufangos módon sikkasztottak?

Vádlott: Abban nem voltak járatlanok, mert már előzőleg is folytatták.

Elnök: Laurencz és Szilágyi tagadják, hogy részt vettek volna a sikkasztásban. Megmarad ön a mellett, hogy együttesen és előre eltökélt szándékkal követték el a sikkasztásokat?

Vádlott: Igen, megmaradok.

Elnök: Hát 1886—1890-ig miért nem sikkasztottak?

Vádlott: Mert azalatt Dorazil volt az adótárnok és ő nagyon vigyázott.

Elnök: De vele is megtörtént, hogy tárgyaláshoz kellett mennie?

Vádlott: Igen, de mikor visszajött mindennek utána nézett.

Ügyész: Vannak tételek, melyek szerint 1, 2 vagy 3 fit sikkasztattott el. Ezen hogy osztottak?

Vádlott: *Krajczároknál*. Eleinte csak kicsiben ment, csupán késedelmi kamatokat sikkasztottunk.

Ügyész: Nem volt-e eset arra, hogy Laurencz elment a járásbíróshoz tárgyalásra vagy másüvé, és azt mondta önnek, ha időközben fizetni jönnek vegye át a a pénzt, nyugtázza és ő majd utólag aláírja s ennek folytán ön az összegeket tényleg felvette és Laurencz távollétében vett el azokból, s csak a maradvánnyal számolt be Laurencznek?

Vádlott: Ez nem volt lehetséges.

Ügyész: Nem történt-e az, hogy egyes adófizetők, a kiknek Laurencz távollétében ön egyedül nyugtázta az összeget, később ismételve jöttek fizetni és Laurencz ekkor utólag írta alá az előbbi fizetést is?

Vádlott: Nem, ez sohasem történt. Mindig akkor írta alá Laurencz a nyugtát, mikor a pénzt átvette.

Ügyész: Ki írta alá a miniszteriumnak felterjesztendő zárszámadásokat?

Vádlott: Laurencz és én.

Védő: Ön azt mondta a vizsgálat során, hogy Laurencznel nem volt jó viszonyban, hogyan érthettek tehát egyet?

Vádlott: A Moskovits ügyben egyetértettünk; a többi magától jött.

Medveczky bíró: Az osztokodás módját általában állapították meg, vagy esetenként.

Vádlott: Különbözőképen; néha esetenként.

Medveczky: Ha csak ön vette el a pénzt, történt-e, hogy a másik kettő nem részesítette?

Vádlott: Ez nem történt, mindig részesítettem.

Elnök: Mért távozott Rozsnóról; félt, hogy felfedezik a bűnt?

Vádlott: Attól nem félttem, mert máig is sikkaszthattam volna. Hanem megundorodtam a bűntől. Eleinte ki akartam magamat végezni, de ezt vallásosságom nem engedte, azt terveztem tehát, hogy kimegyek Amerikába, ott a kiállításon pénzt szerzek és visszatérek a mit el-sikkasztottam.

Kolbay bíró: Mikor vette észre a Moskovitz-féle hiányt?

Vádlott: 1880-ban.

Kolbay: Hát a bírói letétekre vonatkozó hiányt?

Vádlott: Azt is akkor.

Kolbay: Tehát még a sikkasztások előtt?

Vádlott: Igen.

Kolbay: Ön a vizsgálati iratok szerint azt vallotta, hogy 1883-ban 100 fitot elvesztett és ennek visszatérítése végett sikkasztott. Hogy lehet ez, holott a sikkasztások már 1881-ben kezdődtek?

Vádlott: Már nem emlékeztem pontosan az okra. A főök szorult helyzetem, nagy családom, és könnyelműségem volt.

Védő: Laurenczról egész Rozsnó tudja, hogy igen egyszerű ember, rendkívül fukar. Szilágyiról is tudják, hogy szerény viszonyok között élt. Miért kellett volna nekik sikkasztani? Csak ön élt költekezőleg!

Vádlott: Ezt tagadom. Nagyobb részt gyermekeimre költöttem. 1885. óta pedig nem mentem sem a kaszinóba, sem a fehérpapokhoz. Laurencznek pedig a gyermeke beteg volt és ez sokat emésztett fel.

Ügyész: Ön tehát megmarad a mellett, hogy Laurencznel és Szilágyival együttesen követték el a sikkasztásokat?

Vádlott: Igen, együtt.

Elnök elrendeli Laurencz bevezetését.

Laurencz Ferencz vádlott a bevezető kérdésekre elmondja hivataloskodása részleteit. Az elnök azon kérdésére, hogy ismeri-e az adóhivatali kezelési szabályokat és utasításokat, egész magatartásának megfelelőleg, szintén habozva felel.

Elnök: Laurencz! Kristóffy azt állítja, hogy önnel közösen, egyetértve követték el a sikkasztásokat. Igaz ez?

Laurencz: Állítani lehet, de nem bizonyítja. Én soha pénzvégző ember nem voltam, korezmába mulatni nem jártam.

Elnök (félbeszakítja.) Ezt nem kérdeztem, de Kristóffy az mondja, hogy ön mindig maga vette fel azon összegeket, melyeket nyugtázott.

Vádlott: Nem, a sikkasztás csak távollétemben történhetett.

Elnök: Kristóffy azt mondja, hogy a mikor ő Rozsnóra jött, észrevette, hogy már folynak a visszaélések, hogy a Moskovitz által beszolgáltatott dohánypénznek csak a tetején volt néhány bankó, a többi pedig papír. Mit szól ehhez?

Vádlott (habozva.) Ezt még képzelnem sem lehet.

Elnök: Ön tehát megmarad a mellett, hogy nem volt részes a sikkasztásokban.

Vádlott: Nekem nem volt részem.

Elnök: Kristóffy mondja szemébe Laurencznek, hogy önnek bűntársa volt és részt vett a sikkasztásokban!

Kristóffy előlép és szemébe mondja.

Laurencz esedesen rázza fejét s halkán mondja:

Ó nem.

Ügyész: Laurencz, meg vannak-e az ön strazzái?

Vádlott: Nincsennek.

Ügyész: Pedig ezek az ön ártatlanságának igazolására szükségesek volnának. Hová lettek azok?

Vádlott: Nem tudom. Azt hiszem, megsemmisítettek.

Ügyész: Meg volt-e az egyes fizetések alkalmával mindig az összeg, mely fizetendő volt?

Vádlott: Egyszeren eltérő feleleteket ad.

Ügyész ismétli a kérdést, azzal hogy egyezett-e a fizetett összeggel azzal, a mi az adókönyvecskébe volt beírva?

Vádlott: (habozva.) Egyeztet.

Ügyész: Fordult-e elő többlet a napi zárlat alkalmával a pénztárban?

Vádlott: Nekem nem fordult elő.

Elnök: Adja tehát magyarázatát, hogy történhettek a sikkasztások?

Vádlott: Nem tudom.

Kolbay bíró: A feleltől ki vette át a pénzt?

Vádlott: Nem mindig én, mert sokszor nem voltam ott.

Kolbay: Együtt csinálták a napi zárlatot Kristóffyval?

Vádlott: *Többnyire* együtt csináltuk.

Kolbay: Ön az ön strazzája szerint olvasta össze a pénzt?

Vádlott: Erre nem emlékszem.

Elnök: Mit gondol, miért hártja a sikkasztást önre is Kristóffy?

Vádlott: Nem tudom.

Elnök: Feszült volt-e közöttük a viszony?

Vádlott: Jó barátságban sohasem voltunk.

Medveczky bíró: Mikor a napi zárlatot csinálták, felolvasták-e a tételeket egyenként, vagy csak a végösszegeket?

Vádlott az első izben kitérőleg felel, majd azt mondja: Csak a végösszegeket.

Medveczky: Ki mondta a végösszegeket, a pénztárnok-e a strazzából, vagy az ellenőr a naplóból?

Vádlott: Én mondtam először, hogy annyinak kell lenni.

Medveczky: Megolvasta-e mindennap a napi bevételt?

Vádlott: *Nagyobb részt* meg.

Védő: Mikor este a zárlatot csinálták és sok pénz volt, egyedül olvasta-e vagy Kristóffy is segített?

Vádlott: Sokszor együtt olvastuk.

Kristóffy: *Én sohasem olvastam.*

Kolbay: Vádolja-e ön Laurencz Kristóffyval azzal, hogy a pénzből valamit a napi zárlat alkalmával vagy utólag ellopott?

Vádlott: Én nem tudok semmit. Erre elővezetettik Szilágyi Lajos III. rendű vádlott.

Az elnök általános kérdéseire hivatalos pályája történetét elmondván, azon kérdésre, hogy mi oka lehet Kristóffynak arra, hogy őt is vádolja, feleli:

Vádolt: Csak „bosszuság” (bosszu.)
 Elnök: Hát nem volt köztük jó viszony?
 Vádolt: De igen, hanem egy alkalommal megsértettem.
 Elnök: Mikor?
 Vádolt: 1885-ben.
 Elnök konstatálja, hogy a sikkasztásokban Szilágyi 1881—1885 években volt részes
 Elnök: Rendesen ott volt ő a napi zárlatnál?
 Szilágyi: Igen ott voltam.
 Elnök: Minek alapján készítették a zárlatot?
 Vádolt: A naplók és a strazza alapján.
 Elnök: Mikor ön ott volt, tapasztaltatott-e eltérés a napló összeg és a pénztári összeg közt?
 Vádolt: *Igen gyakran.*
 Elnök: És mit tettek ekkor?
 Vádolt: Tételenként kerestük a hibát.
 Elnök: És ha rájöttek?
 Vádolt: Akkor kiigazítottuk.
 Elnök: Ha Laurencz távol volt és Kristóffy volt a pénztárnok, meggyőződött-e arról, hogy a befizetett összeg egyezett a napló összegével?
 Vádolt: Ezt nem kutattam.
 Elnök: Ön tehát továbbra is tagadja, hogy részes a sikkasztásban?
 Vádolt: Határozottan tagadom.
 Elnök: Kristóffy, mondja szemébe ezt Szilágyinak! Kristóffy szemébe mondja.
 Szilágyi: Ez csak ráfogás.
 Elnök: Vett-e ön észre Kristóffy odajövele alkalmával 1879-ben valami szabálytalanságot a Moskovitz által fizetett dohánypénzek körül?
 Vádolt: Nem vettem észre. De arra emlékszem, hogy 1878-ban, mikor még Kristóffy nem volt ott, Moskovitz rézpénzt esomagolt be és azt ezüstpénz gyanánt szolgáltatotta be.
 Ügysz: Ön mi alapon nyugtázta Laurencz távollétében a befizetéseket, ha nem győződött meg azokról?
 Vádolt: En aláírtam nyugodtan, mikor hozzám küldte a felet Kristóffy.
 Medveczky bíró: Láttá-e, hogy a mikor ilyenkor Laurencz visszajött, adott-e át Kristóffy neki jegyzéket.
 Vádolt: Nem láttam.
 Elnök: Kristóffy, ön még mindig azt állítja, hogy Szilágyi részes.
 Kristóffy: Igen azt állítom.
 Szilágyi: Ez nem igaz.
 Kristóffy: Mit tagadod, hiszen mindenbe „részvényes” voltál.
 Szilágyi: Látták volna rajtam, hogy pénzem van. Hasonló módon folyt le az első nap további része, míg a részletes tárgyalás a második napra maradt.
 A tárgyalás második napján kezdetét vette a tanu-hallgatás. E napon összesen 12 tanut hallgattak ki, a kiknek vallomását jövő számunkban fogjuk részletesen ismertetni. A tanuvallomások Laurencz védekezését halomra döntik és hatalmas fegyvert nyújtanak a vádhatóságnak vele szemben, minthogy a legtöbb tanu igazolja, hogy az incriminált esetekben a fizetést Laurencz kezéhez teljesítette, s ez a nyugtázást azonnal eszközölte, a mi kizárja, hogy a vád tárgyát képező sikkasztásokat és hamis könyveléseket az ő távollétében és tudta nélkül követte volna el Kristóffy.

Felelős szerkesztő: Dr. KARMAN ZOLTÁN,
 Főmunkatárs. S. SZABÓ JÓZSEF.

Nyilt-tér.*)

Mindazok, kik b. e. férjem elhunytá alkalmából a minket ért veszteség feletti fájdalomukat részvétük kifejezésével enyhíteni szívesek voltak, fogadják ezuton mélyen érzett őszinte halás köszönetünket.
 Rimaszombat, 1893. évi ápril 12.

Öz. Bathory Istvánné,
 szül. Jelen Emma és családja.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Kamatláb-leszállítás.

A „Rimaszombati Takarékpénztár” a mai naptól fogva betéttökeiket csak a következő kamatlábak mellett fogad el, és pedig:

Allandó (a betét napjától egy évig fel nem mondható) betéteket . . . . . 4 %
 Bármikor felmondható betéteket . . . . . 3 1/2 %
 Bármikor azonnal visszafizetendő betéteket . . . . . 2 1/2 %

Ezen kamatlábakon kívül azonban az intézet fizeti a törvényszerű töke-kamat adót.

Az intézetnél most elhelyezve lévő betéttökek után a fent jelzett kamatlábak szerinti kamatok 1893. július 1-től fogva fognak számitatni.

Viszont a kölcsönügyleteknél ugyancsak 1893. július 1-től kezdődőleg következő kamatlábak állapítottak meg:
 Jelzálogilag biztosított kölcsönök után . . . . . 6 1/2 %
 Váltak után . . . . . 7 %
 Marokzalogok után . . . . . 7 1/2 %

Rimaszombat, 1893. márczius hó 8.

Az igazgatóság.

Női ruhavarrás.

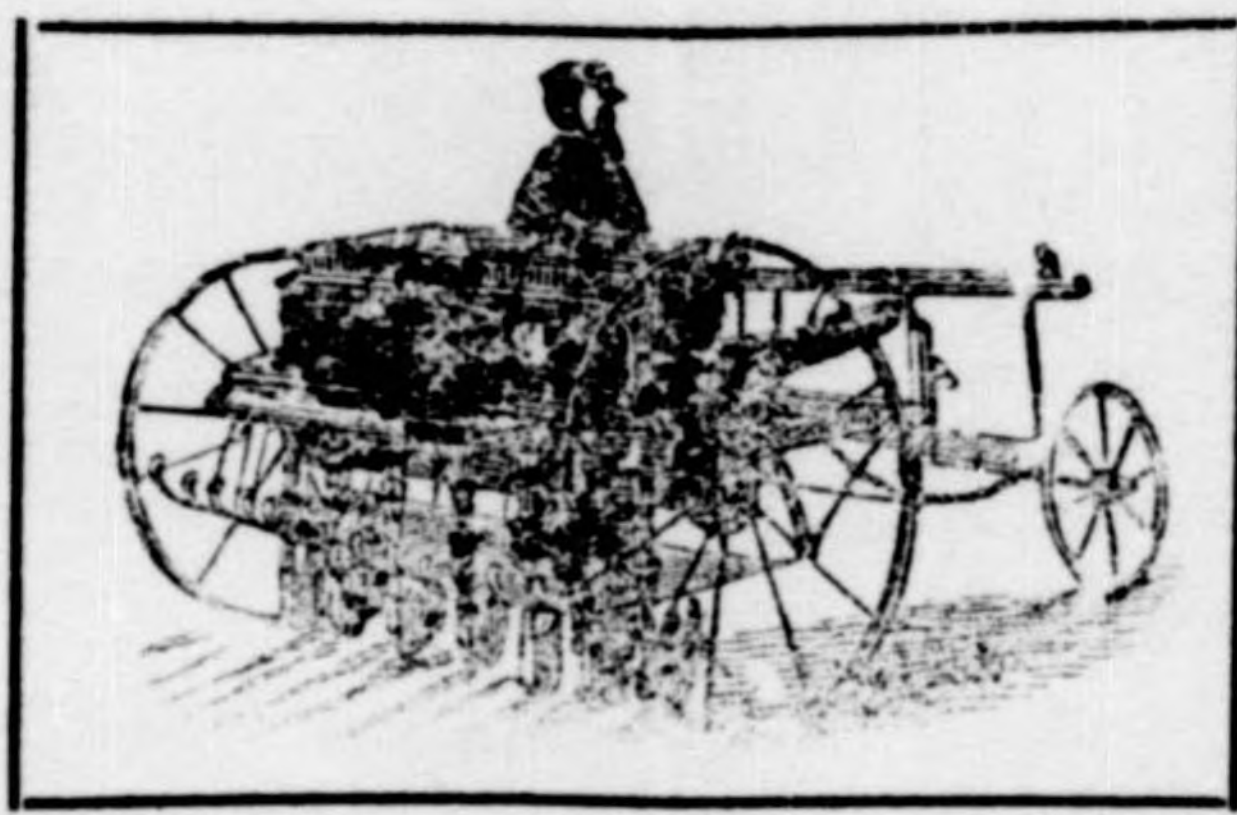
Alólított, ki a női ruhaszabászatot Budapesten tanulta, ajánlja szolgáltatásait a n. é. közönségnek a legújabb divatszertint ruhák gyors, pontos és jutányos árak mellett elkészítésére.

Ajánlkozik továbbá leánykáknak a ruhavarrás alapos megtanítására is havi 2 frtéért, valamint a szabászat elsajátítására külön 6 frtéért. — Vidéki leánykáknak, kik a ruhavarrást és szabászatot ohajtják megtanulni, mérsékelt ár mellett teljes ellátást is készséggel ad Rimaszombat, Ujváros-utca 9. sz. a. — Öz. Seszták Andrásné szül. Csipkay Lujza.

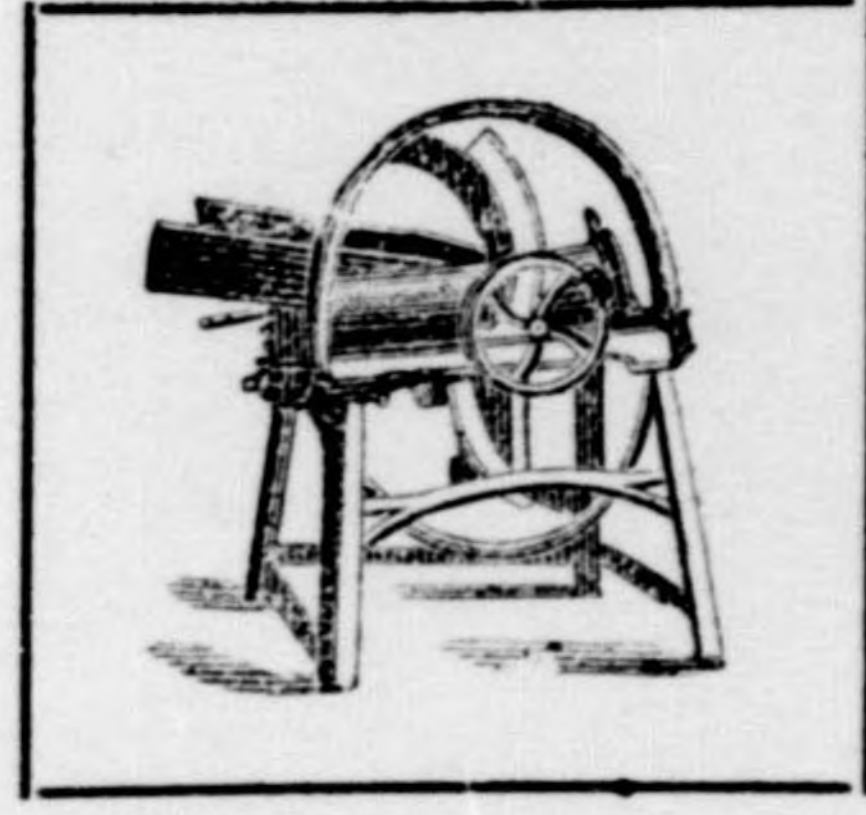
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 12 sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmelartásával czélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevezetesen: 6—6

Sorvető gépeket,
 Szervetető gépeket,
 Ekeket, Boronákat,
 Hengereket, Lokapákat,
 Tengeri morzsolókat,
 Borsajtókat és szőlőzőzókat;
 továbbá mindennemű

Szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat, Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyrtmányainka készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink képes- valamint ömödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Pályázati hirdetemény.

Jolsva rend. tan. város, mint erdőtulajdonosnál folyó évi május hó 1-én üresedésbe jövő erdő-óri állomásra pályázat nyitattik.

Javadalmazás: 200 frt évi fizetés. Természetheni lakás, esetleg 10 frt lakbér, 8 méter tűzi fa, nyári és téli öltözék és ezen kívül megállapított mellékletmennyek. Pályázni szándékozóknak felhivatnak, hogy a törvényes képesítést magyar-tól nyelvbent jártasságukat és erős, egészséges testalkatukat igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irandó kérvényeiket ezen polgármesteri hivatalhoz f. évi április hó 23-ig beadni el ne mulasszák.

Kelt Jolsván, 1893. április hó 11-én.

Bazilidesz Gusztáv,
 polgármester.

Eladó ház

Rimaszombatban a Ferenczi-utca 3-ik szám alatti külön udvar- és kerttel bíró ház szabad kézből azonnal eladó.

Értekezhetni lehet ugyanott a tulajdonos Stirban Erzsébettel.

Hirdetemény.

153. sz. — Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíróóság 1042. számú végzése által Süteő István végrehajtató javára Lusztig Tóbiás és neje Fürst Elise végrehajtást szenvedettek ellen 3400 frt töke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróság lefoglalt és 1719 frt 61 kr-ra becsült szappanos-bolti ezikkék s egyéb árúk, actív követelések, ruhamentek a szappanos üzlethez s annak folytatásához szükséges felszerelések s üzleti helyiségek bérleti jogából álló ingóságok 3400 frt töke, ennek és pedig 1500 frt után 1892. év márczius 31-től, 1900 frt után pedig 1893. márczius hó 20. napjától járó kamatai 37 frt 85 kr., megállapított eddigi, a jelen hirdeteményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróóság 1218. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán Rimaszombatban alperesek lakásán leendő eszközésére 1893-ik év ápril hó 25-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozóknak oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1893-ik évi ápril hó 8-án.
 Gasko Janos, kir. bírósági végrehajtó.

Meghívó közgyűlésre.

A csizi jod-bróm-forras fürdő részvénytársaság rendes évi közgyűlését Csizben a helyszínen a fürdői nagyteremben folyó 1893. évi ápril hó 27 ik napján délelőtt tartja meg. — a gyűlés kezdete reggel 9 órán lesz.

T A R G Y :

1. A részvényjegyek széjjel osztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
3. Az 1892-ik évi mérleg megállapítása.
4. Esetleges indítványok elintézése.

Rimaszombat, 1893. ápril 10.

Az igazgatóság.

Eladó ház

Rimaszombatban az Andrássi-ut 1-ső szám alatti nagy udvar- és kerttel bíró ház — 3 szoba, bolt, konyha kamra, istálló, kocsiszin és sertés-ól, valamint nagy száraz pince-raktár — szabadkézből eladó. — Venni szándékozóknak értekezhetnek Kovacs Zsigmond u-ral (Főter 27. sz. a.)

Hirdetemény.

1917 sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rimaszombati takarékpénztár végrehajtónak Pecsők István f.-balogi lakos végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tökekövetelés és járuléka iranti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Felsőbalog községben fekvő a felsőbalogi 56. sztkvben Pecsők István nevében álló A. 1—18. sorsz. a. ingatlanokra, régi és új házra és melléképületekre, valamint az urbéri erdő s legelőre az árverést 1627 frtban ezennel megállapított kiállítási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi június hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor Felsőbalogon a községi bíró házában meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiállítási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozóknak tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 162 frt 70 krt készpénzben vagy az 1881. LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett, ártólyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. törvényezikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1893. évi márczius hó 28-án.
 A rimaszombati kir. törvszék, mint telekkönyvi hatóság
 Altdorffer, kir. tszéki bíró.

KOHN ALBERT fakereskedő RIMASZOMBATBAN.

(A vasutállomás közelében, a régi helyen.)

Miután Kuhinka Gyula megyénkbeli elsőrendű fatermelővel összeköttetésbe léptem s nagyobb mennyiségű faanyagot jutányosan megvásároltam, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a

Kuhinka-féle faanyagot, melynek egyedüli elárúsítója vagyok s mindig nagy készlettel rendelkezem, — gyorsan és oly olcsó árban szolgáltathatom ki, hogy azt más fakereskedő, sőt még termelő sem teheti.

Az eddig tanúsított bizalmat és pártfogást ez uttal megköszönve, kérem azzal jövőben is szerencsételnem.

Teljes tisztelettel

KOHN ALBERT fakereskedő

épület-fa anyagok nagybani raktára.